

O izidih bomo poročali kasneje.

Najbolj zanesljive rezultate je dobil Jones.

Predvidevamo, da ... Verjamemo, da ... Domnevamo, da ...

Čeprav ljudje na splošno mislijo, da ...

Jasno je, da bo potrebnega še veliko dela, preden bomo v celoti razumeli ...

Žal ni bila razvita kvantitativna teorija, ki bi razložila ta pojav.

Pravilna znotraj reda velikosti

Upamo, da bo naše delo spodbudilo nadaljnje raziskave na tem področju.

Zahvaljujem se Tomu Glotzu za pomoč pri poskusih in Johnu Doeju za koristne razprave.

Zadeva se bere zelo sodobno, čeprav je stara več kot 40 let (vir: C. D. Graham Jr., Metal Progress, 71, str. 75 (1957)).

Morda se bom kdaj lotil tega.

On je bil moj študent.

Jaz mislim, da ...

V zvezi s tem imam tako dober protiargument, da ga bom zdaj napisal.

Tega ne razumem ...

... in drugi tudi ne.

Napačna

Ta članek sicer ni kaj prida, ampak na tem nesrečnem področju tudi drugi niso nič boljši.

Glutz je opravil poskuse in Doe je pojasnil, kaj pomenijo izsledki poskusov.

Olga Shrestha

Z zbornico nad črni trg prevajalcev

Kdo vse se danes pri nas ukvarja s prevajanjem in čemu?

To vprašanje je vse prej kot preprosto. Prevajanje je od nekdanj veljalo za nekakšno »pomozno« dejavnost, ki je sicer neizogibno potrebna, vendar bi morala ostati kar se da neopazna. Kot slušni aparat: nihče naj ne bi opazil, da ga uporabljamo, obenem pa od njega pričakujemo brezhibno delovanje. In morda je prav ta vsiljena anonimnost kriva, da dandanes pravzaprav nihče nima zanesljivih podatkov o tem, koliko ljudi se občasno ali redno ukvarja s prevajanjem.

»Uradno registrirani« prevajalci iščejo svoj prostor pod soncem v okviru združenj, kot so Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije (DZTPS), Društvo književnih prevajalcev, Združenje konferenčnih tolmačev ter nedavno ustanovljeno Društvo prevajalcev v Mariboru. »Uradno registrirani« sem postavila med navednice zato, ker članstvo v katerem od navedenih združenj še zdaleč ne zagotavlja članom legitimnega statusa. To najbolje vedo t.i. svobodni prevajalci, ki se za priznanje svojega statusa vsak dan spopadajo z državno birokracijo in pri tem

ugotavljajo, da je veliko bolj kot članska izkaznica DZTPS pomembno, v kateri občini prebivaš. Glede na to, da v razvidu dejavnosti svobodnih poklicev poklica prevajalca ni (!), si vsaka občina razlaga reči po svoje: medtem ko majhnemu številu izbrancev, ki imajo to srečo, da živijo v krajih, kjer je občinska oblast bolj širokosrčna, za registracijo in zavarovanje zadošča potrdilo o članstvu v DZTPS, pa se morajo drugi na vse kriplje truditi, da bi dokazali, da niso oz. ne želijo biti samostojni podjetniki, dokler nazadnje ne obupajo in se razglasijo za – občane ali pa se prijavijo na zavod za zaposlovanje... Vse povedano se seveda nanaša na ljudi, ki so se za prevajanje ustrezno usposabljali in opravljajo to dejavnost kot svoj osnovni poklic. Koliko pa je tistih drugih, ki so brez ustrezne kvalifikacije in se ukvarjajo s prevajanjem preprosto zato, ker je to »donosen posel« ali pa so se morali nekako znati, potem ko so jih npr. razglasili za »tehnološki presežek« ali so se po več letih bivanja v tujini vrnili v domovino. Neurejeno stanje na tem področju pa so idealne razmere, da se tak črni prevajalski trg naprej nekontrolirano širi in ima številne zagovornike celo pri posameznikih in ustanovah, katerih dejavnost je odvisna prav od prevajanja. Še vedno namreč velja prepričanje, da »papir vse prenese« in da zaradi malo bolj okornega jezika ali prevajalske napake v kakih navodilih za uporabo gospodinjanskega aparata »ne bo nikogar konec«, ali pač? Je že kateri od tistih, ki tako zagovarjajo obstoj konkurenčnega črnega trga v prevajanju kdaj pomislil, da lahko ima slab ali napačen prevod usodne finančne, pravno-legalne ali celo fizične posledice? Ne želim, da bi moj prispevek izzvenel kot poveličevanje pomembnosti znanstveno-tehniškega prevajanja, oziroma ga razglasiti za pomembnejše od prevajanja književnosti, vendar je prav znanstveno-tehniško prevajanje tisto, na katerem je največja anarhija, obenem pa od njega (glede na težnje in željo po hitrem približeva-

nju Evropski uniji) največ pričakujemo. Za prevajanje zakonodaje EU bo potrebno ogromno število usposobljenih in preverjenih (!) prevajalcev, da bodo opravili ta posel. Prevajalci bodo izbrani prek javnega razpisa, to pa pomeni, da se lahko prijavi vsakdo, ki meni, da izpolnjuje v razpisu navedene pogoje in je sposoben opraviti razpisano delo. Kdo pa bo lahko preverjal, ali kandidat ustreza osnovnim normativom za opravljanje prevajalskega poklica, če ta niso bila nikoli uradno določena? Bojim se, da osebna priporočila in predhodne izkušnje tu ne bodo več zadoščale. Vso to množico prevajalcev in »prevajalcev« bo treba nekako presejati in na podlagi natančno opredeljenih objektivnih kriterijev razvrstiti, poleg tega pa še porazdeliti v skupine, ki bodo najbolj usposobljene za prevajanje besedil z določenega strokovnega področja.

V Društvu znanstvenih in tehniških prevajalcev, ki je s skoraj 800 člani najmočnejše v Sloveniji, smo spoznali, da tej problematiki sami ne bomo kos. Zato smo že pred leti sprožili pobudo za ustanovitev prevajalske zbornice Slovenije, resneje pa smo se lotili tega projekta lani. Razveseljuječe je, da so nas pri tem tako moralno kot formalno podprla tudi vsa druga prevajalska združenja v Sloveniji, ki jih pestijo enaki problemi. Prepričani smo, da bi se le taka močna krovna organizacija lahko uspešno spopadla z reševanjem problema statusa prevajalcev v Sloveniji, zakoličila osnovne normative in pogoje, ki jih mora izpolnjevati posameznik ali agencija, ki se želi ukvarjati s to dejavnostjo in s podeljevanjem koncesij registriranim prevajalcem vsaj »uradno« odpravila črni trg. Končno pa bi bilo poskrbljeno tudi za zaščito naročnikov prevodov, saj bi zbornica imela ustrezne mehanizme, da bi lahko posredovala ob morebitnih reklamacijah ali sporih med naročnikom in prevajalcem. Ker pa na prevajanje kot dejavnost pri sestavljanju registra svobodnih poklicev ni nihče pomislil, tudi obstoja prevajalske zbor-

nice naša obstoječa zakonodaja ne predvideva. Napisati bo treba torej predlog oz. osnutek takega zakona in ga ponuditi v obravnavo državnemu zboru – in seveda upati, da bo vsaj nekaterim od poslancev, ki se bodo odločali za ali *proti*, postalo jasno, zakaj tako krovno

organizacijo vsi prevajalci v Sloveniji nujno potrebujemo – sedaj, ko trkamo na vrata Evropske unije.

(Članek je bil objavljen v časopisu Večer 24. februarja 1999)

Anton Omerza

Konferenca prevajalcev v Dubrovniku

V Dubrovniku je bil 4. in 5. decembra 1998 kongres z naslovom *Vloga prevajalcev in tolmačev pri združevanju Evrope*. Pripravila sta ga *Evropski dom Dubrovnik* in *Prevoditelj*, združenje prevajalcev iz Dubrovnika pod pokroviteljstvom ministrstva za znanost in tehnologijo in urada za evropske integracije.

To je bilo prvo srečanje prevajalcev po letu 1992. Okrog 50 navzočih je poslušalo 19 referatov iz desetih držav. Med pomembnimi osebnostmi konference naj navedem gospo Liese Katschinka, sekretarko FIT za Evropo z Dunaja, dr. Mirka Gojmerca, dekana, in dr. Vladimira Ivirja, profesorja s filozofske fakultete v Zagrebu ter gospoda Patricka Dennija, kulturnega atašeja francoskega veleposlanstva v Zagrebu.

Slovenci smo bili štirje, dve profesorici z visoke šole za management iz Kopra, Alan Duff in jaz, ki sva imela referat. Duffov referat je imel naslov *Pride or Prejudice: You speak my language, so I don't need to speak yours* (objavljen tudi v teh Mostovih), jaz pa sem na željo organizatorjev konference pripravil poročilo, ki sem mu dal naslov *Priprava za Evropo – izkušnje slovenskih prevajalcev*. V nadaljevanju podajam svoj referat v skrajšani obliki.

Priprava za Evropo – izkušnje slovenskih prevajalcev

Opisal bom razmere, v katerih delujejo slovenski strokovni prevajalci. Najprej bom obravnaval izobraževanje prevajalcev, nato njihovo praktično delovanje, na koncu pa bom opisal njihove priprave pri prevajanju za Evropsko unijo.

Izobraževanje

V Sloveniji je v šolskem letu 1997/98 začel delovati oddelek za študij prevajanja in tolmačenja. Lani se je vpisalo 80, letos pa kar 150 študentov. Študijska smer je nova, zato še ni diplomantov, srečujejo pa se s prostorskimi težavami in potrebujejo veliko zunanjih sodelavcev, ki so strokovnjaki za specializirana področja prevajanja in tolmačenja (za jezike strok). Pokazalo se je, da imajo študenti še veliko težav s samimi tujimi jeziki, zato jih je tudi težko uvesti v jezike strok. Primanjkuje jim ustreznih slovarjev, priročnikov in leksikonov v slovenščini, to pa močno otežuje njihovo delo.

Na povsem drugi strani deluje zasebna izobraževalna ustanova OST. Vodi jo Anton Omerza, pomaga pa mu vsaj še pet uglednih prevajalskih strokovnjakov. Vsako leto pri-